כה: הישן תחת המטה פרק שני סוכה

מישאל ואלצפן היו. וא"ת ולמאן דאמר פרק ד' מיתות (סנהדרין דף נב.) דשריפה ממש הוא שנשרפו גופיהן וכן נמי דרש בתורת כהנים אקרא דותאכל אש שנשרפו גופיהן וי"ל דשמא שלדן היתה קיימת כאילו נשרפו על גבי קטבלא כדאמר פרק המפלת (נדה דף מז:) מת שנשרף ושלדו קיימת טמא: **שחל** שביעי שלהן **בערב הפסח.** מכאן קשה להא דא"ר לוי בשילהי הניזקין (גיטין דף ס. ושם) מ' פרשיות נאמרו באותו יום שהוקם המשכן וקא חשיב פרשת טומאים ופירש שם בקונט' ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש וגו' ולא יתכן כדמוכח הכא שהיה בערב הפסח והמשכן הוקם באחד בניסן ואפילו לר"ע לא יתכן לפי הספרים דגרסינן בספרים בפ' האשה (דף 5:) רב סבר לה כר"ע דאמר מישאל ואלצפן היו שחל שביעי שלהן להיות בערב הפסח ומיהו אותה גירסא ליתא אלא ר' יאמר גרס התם וגרסה לפרש פרשת טמאים דשרץ ונגלה חד חכם ונדה לפי שהוצרכו ליהר על טומאת מקדש וקדשיו: **משום** דלא מטא זמן חיובא. ואין להקשות מהא דדרשינן בריש טבול יום (בזבחים דף ק. ושם) דהולך לשחוט את פסחו מטמא למת מצוה מולאחוותו אפי' לאחר חצות דמת מצוה שאני והא דדייק הכא מברייתא דקתני למת מצוה נטמאו לא מת מצוה ממש אלא כלומר לקרובים כדפירש בקונטרס ולאחר חצות הוא דאינו מטמא כדקתני התם אמרת לא יטמא אבל קודם חצות יטמא כדקאמרינן התם ביוסף הכהן שמתה אשתו בערב הפסח ונמנו אחיו הכהנים וטמאוהו בעל כרחו אבל קשה מ"(לרבה) דאמר התם אידי ואידי לאחר חצות כאן לאחר ששחטו וזרקו עליו אלמא מטמא לקרובים אפי' היכא דמטא זמן חייבא (ב) זמן הפסח מאחר שלא שחטו וזרקו עליו ואין לומר דהיא גופא יליפינן מתחן דפטור מק"ש דדלמא שאני ק"ש דלית ביה כרת כדקאמר הכא ולא אתי מייה פסח דאיכא כרת ומטיא זמן חיובא: **אין** שמחה **אלא בחופה.** משמע מכאן דאם יצא חתן ממוסמו אפי' כלתו עמו והולכים לאהול בבית אחר דאין מברכין שהשמחה במעונו ולא ברכת חתנים כיון דאין שמחה אלא בחופה ובפ"ק דכתובות (דף ז: ושם) אמרינן נמי מברכין ברכת חתנים בבית חתנים משמע דוקא במקום חופה דהוא בית חתנים ומיהו אין ראיה מהם דדלמא לאפוקי מדברי יהודה קא אתי דאמר אף בבית האירוסין מברכין אותה וצריך לדקדק מה היא חופה דאי במקום שברכו חתנה ברכת נישואין קרי ליה חופה פעמים שאפי' ברחוב העיר מברכין אותה כשהעם מרובין ואין יכולין ליכנס בבית אלא מקום עיקר ישיבת חתן וכלה קרי ליה חופה ולא מקום העשוי לאקראי בעלמא ושם מברכין ברכת חתנים כל שבעה: **וחייבין** בק"ש. כדפירש בקונט' דמצות כוונתה אינו אלא פסוק ראשון ויכולין לישב דעתן שעה קטנה כדי לקרות פסוק ראשון: מתן

שאין לה אלא שלש דפנות וכוס לשחק עם בלנו: **תרפי.** שתי מצות סוכה ומצות נישואין נשים במועד: הרגל קיימה לן במועד קטן (דף ח:) דאין נושאין נשים במועד: **פטורין מן הספלה.** דבעיא כוונה: **ומן הפפלין.** משום דשכיחא שכרות וקלות ראש: **וחייבין בקריאת שמע.** דמצות כוונתה אינו אלא פסוק ראשון ויכולים לישב דעתן שעה קטנה כדי לקרות פסוק ראשון: משום

ר"ע אומר מישאל ואלצפן היו שהיו עוסקין בנדב ואביהוא ר' יצחק אומר אם נושאי ארונו של יוסף היו כבר היו יכולין ליטהר אם מישאל ואלצפן היו יכולין היו ליטהר [6]אלא עוסקין במת מצוה היו [7]שחל שביעי שלהן להיות בערב פסח שנאמר [8]ולא יכלו לעשות הפסח ביום ההוא ביום ההוא אין יכולין לעשות הא למחר יכולין לעשות צריכא דאי אשמעינן התם משום דלא מטא זמן חיובא דפסח אבל הכא דמטא זמן ק"ש אימא לא צריכא ואי אשמעי' הכא משום דליכא כרת אבל התם דאיכא כרת אימא לא צריכא גופא א"ר אבא בר זבדא אמר רב [9]אבל חייב בכל מצות האמורות בתורה [1]חוץ מתפילין שהרי נאמר בהן פאר מדאמר ליה רחמנא ליחזקאל [2]פארך חבוש עליך וגו' את הוא דמיחייבת אבל כ"ע פטורי [3]וה"מ ביום ראשון דכתיב [4]ואחריתה כיום מר ואמר רבי אבא בר זבדא אמר רב [5]אבל חייב בסוכה פשיטא מהו דתימא הואיל (ה) וא"ר אבא בר זבדא אמר רב מצטער פטור מן הסוכה האי נמי מצטער הוא קמשמע לן ה"מ צערא דממילא אבל הכא איהו הוא דקא מצטער נפשיה איבעי ליה ליתובי דעתיה וא"ר אבא בר זבדא אמר רב [6]חתן והשושבינין וכל בני החופה פטורין מן הסוכה כל שבעה מ"ט משום דבעו למיחדי וליכלו בסוכה וליחדו בסוכה אין שמחה אלא בחופה וליכלו בסוכה וליחדו בחופה אין שמחה אלא במקום סעודה וליעבדו חופה בסוכה אביי אמר משום ייחוד ורבא אמר משום צער חתן מאי בינייהו איכא בינייהו דשביחי אינשי דנפקי ועיילי להתם למאן דאמר משום ייחוד ליכא למאן דאמר משום צער חתן איכא א"ר זירא [7]אנא אכלי בסוכה וחדי בחופה וכ"ש דחדי ליבאי דקא עבידנא תרתי ת"ר חתן והשושבינין וכל בני חופה [8]פטורין מן התפילה [9]ומן התפילין וחייבין בק"ש משום

הכי גרסינן בברייתא בסיפרי ר"ע אומר מישאל ואלצפן היו שנטמאו בנדב ואביהוא ר' יצחק אומר אם נושאי ארונו של יוסף היו כבר היו יכולין ליטהר אם מישאל ואלצפן היו יכולין היו ליטהר אלא מי היו עסקי מת מצוה היו שחל שביעי שלהן להיות בערב פסח שנאמר ולא יכלו וגו': **ואם נושאי ארונו של יוסף לא מישאל ואלצפן היו יכולין היו ליטהר.** שהרי נאחד בניסן הוקם המשכן ושני לו שרף אלעזר את הפרה שהו על טמאי מת שבהן לעשות פסחיהן בטהרה כדאמר במסכת גיטין (דף ס.) שמנה פרשיות נאמרו ביום שהוקם המשכן ופרה אדומה אחת מהן ובאחד בניסן הוקם המשכן והוא מ' למלואים כדקיימא לן (שבת דף פז:) אותו היום עטל עשר עטרות ובו מתו נדב ואביהוא הלכך מרגלא חדש ועד הפסח היו יכולין ליטהר וקרא אמר ולא יכלו ונושאי ארונו של יוסף נמי כבר עברו עליהם עשרה חדשים ויותר שלא נשאוהו משמנו בהר חורב ברגש חדש ניסן כדכתיב (שמות יט) ביום הזה באו מדבר סיני ולא נסעו משם עד עשרים באייר של שנה הבאה דכתיב ויהי בשנה השנית בחדש השני בעשרים בחדש נעלה הענן מעל וגו' ויסעו מהר ה': **עסקי מת מצוה.** לאו מת מצוה דווקא קאמר דאפי' מתיהן נמי מת מצוה קרי להו דמצוה להתעסק בהן כגון האמורים בפרשת בהר סיני (ויקרא כה) [10]שהכהן מטמא בו: **שחל שביעי שלהן.** ותע"ג דחזו לאורתא לא אישתרו דקסבר אין שותין חזוקין על טמא שרץ. מכל מקום שמעינן מיניה דעיסק במצוה פטור מן המצוה שהרי נטמאו במתיהן שבעה ימים לפני הפסח ואף על פי שטומאה זו תעכב על ידם אכילת פסחיהן אלמא מצוה קלה הבאה לידן אינה צריך לדחותה מפני חמורה העתידה לבא: **דלא מטא זמן חייבא.** כשנטמאו עדיין לא הגיע זמן אכילת פסח: **אכל.** קרית שמע דמטא זמן חיובה בתוך החופה והוא רואה לכך אימא ליתייב: **אכל פסח דכברת הוא אימא לא.** יטמאו במת כל שבעה לפני הפסח: **צריכא.** למיכתב ביום ההוא לאשמועינן דנטמאו תוך שבעה דעיסק במצוה פטור מן המצוה: **מדאמר ליה רחמנא ליחזקאל כו'.** דקאמר ליה רחמנא הנני לוקח ממך את מחמד עינך במגפה וגו' האנק דום מתים אבל לא תעשה לא תתאבל עליה פתאר חבוש על ראשך שלא כדרך שאר אבלים לפי שאני עושה אותך אות ומופת לישראל שכך עתידין למות מתיהן ואין אתם מתאבל עליהם אלמא אבל אסור בתפילין: **והני מילי כיום ראשון.** דעיקר מרגא חד יומא כדכתיב ואחריתה כיום מר: **פשיטא.** מאי שנא הא משאר מצות דאשמעינן רב לעיל דאבל חייב בכל המצות: **צערא דממילא.** שהסוכה מלערתו כגון חמה או גינה או סירחא כדברים שסיכך בהן: **מיבעי ליה ליתובי דעתיה.** מוכה עליו לישב דעתו למצוה: **למיחדי.** לשמות: **משום ייחוד.** דתמה סוכה היו עושין בגגותיהן ואין דרך ביאה ויציאה שם לרבים תמיד מפני הטורח ושמא ירד החתן לעשות צרכיו ויתייחד אחר עם הכלה: **צער חתן.** שהמקום לר ופתות מצות סוכה ומצות נישואין וכגון שנשא ערב הרגל אבל בתוך הרגל קיימה לן במועד קטן (דף ח:) דאין נושאין נשים במועד: **פטורין מן הספלה.** דבעיא כוונה: **ומן הפפלין.** משום דשכיחא שכרות וקלות ראש: **וחייבין בקריאת שמע.** דמצות כוונתה אינו אלא פסוק ראשון ויכולים לישב דעתן שעה קטנה כדי לקרות פסוק ראשון: משום

עין משפט נר מצוה

בג א מי"י פ"ו מהל' קרבן פסח הלכה כ סמג עשין רכד:
בח ב ג מי"י פרק ד מהל' אבל הלכה ט סמג עשין דרכנו ב טוש"ע א"ח ת"ר לא סעיף ה וטוש"ע י"ד סי' שפ סעיף ח וסי' שפח סעיף ח:
בט ד מי"י פ"ו מהלכות קוסה הלכה ג סמג עשין מג טוש"ע א"ח סי' תרח סעיף ה:
ל ה מי"י שם טוש"ע שם סעיף ז:
לא ו טור וכ"י שם:
לב ז (מי"י פ"ו מהל' תפלה סמג עשין יט כוש"ע א"ח סי' קו סעיף ח) טור א"ח סי' לח:
לג ח מי"י פ"ד מהלכות תפילין הלכה יג סמג עשין כב טוש"ע א"ח סימן לח סעיף ז:

רבינו חננאל

ר' יהודה אומר מישאל ואלצפן היו שנשאו נדב ואביהוא, ר' יצחק אומר אם נושאי ארונו של יוסף היו, יכולין היו ליטהר, ואם מישאל ואלצפן היו, יכולין היו ליטהר. אלא לגברי מת מצוה היו, וחל שביעי שלהן להיות ערב הפסח, שנא' ולא יכלו לעשות הפסח ביום ההוא. כלל המתעסק במצוה פטור מן המצוה האחרת. ושנינן צריכא זו וזו דאי אשמעינן גבי פסח כו'. אמר רב זבדא משמיה דרב אבל חייב בסוכה, ולא דמי למצטער דהוא פטור מן הסוכה. ת"ר חתן וכל השושבינין וכל בני חופה פטורין מן התפילין, ומכל מצות האמורות בתורה, וחייבין בקרית שמע.

מסורת הש"ס

ה) פסחים 5:. ו) נדרים יח. ט: כתובות ו: מ"ק טו:. ז) ע"ל נדרים).

תורה אור השלם

1. וְיהִי אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ טְמֵאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם וְלֹא יָכְלוּ לַעֲשׂת הַפֶּסַח בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּקְרְבוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וְלִפְנֵי אַהֲרֹן בַּיּוֹם הַהוּא: במדבר ט ו
2. הָאֲנָךְ דֹּם מֵתִים אֲבֵל לֹא תַעֲשֶׂה פְּאֵרְךָ חֲבוֹשׁ עָלֶיךָ וְנַעֲלֶיךָ תָּשִׂים בְּרַגְלֶיךָ וְלֹא תַעְטֶה עַל שָׂפָם וְלֶחֶם אֲנָשִׁים לֹא תֹאכֵל: יחזקאל כד יז
3. וְהִפַּכְתִּי חַגֵּיכֶם לְאֵבֶל וְכָל שִׁירֵיכֶם לְקִינָה וְהַעֲלִיתִי עַל כָּל מָתְנַיִם שָׂק וְעַל כָּל רֹאשׁ קָרְחָה וְשַׂמְתִּיהָ כְּאֵבֶל יָחִיד וְאַחֲרִיתָהּ כְּיוֹם מַר: עמוס ח י

הגהות הב"ח

(ה) גמ' מהו דתימא הואיל ואמר רבא מצטער: (ב) יומ' ד"ה משום וכו' אפילו היכא דמטא זמן חייבא דפסח כנ"ל ותיכת זמן הכ' נמחק:

גליון הש"ם

רש"י ד"ה טמא מת מצוה וכו' שהכהן מטמא בו. עיין טיורי אבן ר"ה דף טז ע"ב ד"ה מייב אדם:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com